

Posudek oponenta bakalářské práce

Posluchačka HTF UP Věra Ignatidu podala na této fakultě, Ústavu východního křesťanství v akademickém roce 20011/12 bakalářskou práci s názvem *Sv. Nikodém Agioreitēs – obroditel*. Vedoucím práce je doc. Pavel Milko, Th.D. Kromě úvodu, závěru, seznamů a příloh je práce rozdělena do čtyř členěných kapitol.

V první kapitole *Život* jsme seznamováni s biografií Nikolaose Kallivurtzise, později mnicha Nikodéma. Jako každý život, byl i život Nikodémův vsazen do konkrétní historické, politické a kulturní situace. O tom všem je řeč v kapitole druhé *Doba*. Autorka velmi dobře postřehla, že k životnímu kontextu mnicha Nikodéma patří také *teologické pozadí* (2.2).

Kapitola třetí *Dílo* mapuje celou bohatou škálu tvůrčí činnosti Nikodémovy. Defilují nám před zraky spisy hagiografické, apologetické a konečně spisy asketické, jimž posluchačka věnuje cílenou pozornost. Zejména pak věhlasné antologii duchovních textů *Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικῶν*, na níž se Nikodém podstatně podílel, spisu *Ενεργετινός*, edici *Κνιηy Βαρασνυφια a Jana* a dalším textům jako jsou: *Περί συνεχούς Θείας Μεταλήψεως (O částém svatém přijímání)*, *Ο Αόρατος πόλεμος (Neviditelný boj)*, *Πνευματικά Γυμνάσματα (Duchovní cvičení)*, výběr homilií nazvaný *Επιτομή εκ τῶν Προφητανακτοδαβιτικῶν Ψαλμῶν (Výběr z Davidovských žalmů)* a *Χρηστοθήθεια (Křesťanská etika)*. Posluchačka neopomenula ani Nikodémovy exegetické či hermenutické texty *Αι δεκατέσσαρες Επιστολαί τοῦ Αποστόλου Παύλου (Čtrnáct listů apoštola Pavla)*, *Επτά καθολικαί επιστολαί (Sedm obecných listů)* a spisy *pastýřské a kanonické: Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον (Příručka duchovních rad)* a *Πηδάλιον (Pidalion –Kormidlo)*.

Podstanou je kapitola čtvrtá zabývající se naukou Nikodéma Hagiority. Vystihla jeho metodický přístup: „Sv. Nikodém nepředkládal své vlastní učení, ale učení Církve, což jasně vyjádřil ve svém spise *Vyznání víry (Ομολογία πίστεως)*. Věří, hlásá a přijímá dvanáct článků vyznání víry, dogmata Církve, sedm tajin (křest, myropomazání, Eucharistie, kněžství, sňatek, pokání a pomazání nemocných). Dodržuje apoštolskou a církevní tradici. Církevní tradice je důležitá, jako kameny ve stavbě. Ta je postavena nejen z velkých kamenů, ale i z malých. Pokud budeme chtít vybourat ty malé, zbouráme spolu s nimi i ty velké. Tímto způsobem stojí spolu dogmata víry a církevní tradice. Kdyby někdo chtěl odmítat tradici, odmítá spolu s ní i dogmata víry. Dodržuje svaté kánony apoštolů, sedmi všeobecných sněmů a místních sněmů. A nakonec přijímá a vyznává vše, co vyznává Kristova svatá obecná apoštolská východní Církev. A co by Církev odmítla a zavrhl, to také odmítá a zavrhuje.“ (s. 40)

Věra Ignatidu pak probírá podrobněji stěžejní téma Nikodémovy nauky: časté přijímání eucharistie (4.2) a věnuje pozornost jeho přínosu v hesychastském hnutí (4.3). V *Závěru* se autorka snaží ve spleti různých hodnocení odkazu Nikodéma Hagiority najít své osobní uchopení, které stručně předkládá.

Bakalářská práce je psána pečlivě, je opřena o pramennou literaturu i základní práce v literatuře sekundární. Je jisté, že to umožňuje jazyková znalost posluchačky, ale v každém případě to přesahuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

Kriticky se lze vyjádřit k občasným nejasnostem v prezentaci myšlenek. Bylo by dobré některé věci dovysvětlit a připravit čtenáře. Pojednává-li se v životopise o kollyvadském hnutí, noetické modlitbě, hesychasmu, neškodilo by odkázat alespoň v poznámce, o co se jedná. Podobně je na tom čtenář ve spleti historických a politických informací. Jména, data jsou tak zhuštěna, že je jen stěží možno vše sledovat a verifikovat. Věřme, že jsou pečlivě opřena o dobré zdroje.

Pokud jde o formální stránku, neškodilo by sjednotit psaní velkých a malých písmen a terminologii zejména liturgickou. Čtyřicátnice a pak Theofanie, buď tedy nechat řecké názvosloví či vše počestit. To je na zvážení.

Bibliografické údaje by měly být podle normy. Názvy článků z časopisů obvykle bývají normálním písmem a název periodika kurzívou. Také by každý odkaz pod čarou měl být zakončen tečkou. Občas vypadne písmenko, např. na s. 25 je místo *Vulgaris Vugaris*... Jsou to drobnosti, ale neškodilo by je opravit.

Obsahově mám otázku k poznámce 117 na s. 41. Stojí tam: „Slovo *επιούσιος* znamená potřebný, dostatečný pro jeden den, denní.“ Je to opravdu tak? Není exegeze složitější? Přes všechny tyto výhrady je práce přínosná, pro české prostředí rozšiřuje znalost pravoslaví a jeho spirituality. Práci s prameny převyšuje požadavky na bakalářskou práci. Proto ji doporučuji k přijetí s hodnocením velmi dobře.

doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D.

24. srpna 2012